www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ПРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 224. | Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 27. вересня, 1922. | VOL. XXX. | No. 224. | Jersey City, N. J., Wednesday, September 27, 1922. | THREE CENTS

ЮНІЇ ХОЧУТЬ ПРОСТО АПЕЛЮВАТИ ДО НАЙВИСШОГО СУДУ

ШІКАГО, 25. вересня. — Коли федеральний суддя Вилкерсон видав нині офіціяльно своє рішенне в справі заборони проти страйкуючих робітників зелізничих варстатів та урядників ріжних робітничих юній, оборона страйкарів не відносила проти сього ніяких формальних закидів, але заявила відразу, що вона вносить проти сього відклик до висших судів, та почала старатися, щоби справа перейшла відразу під юрисдикцію Найвисшого Суду Злучених Держав, котрий є остаточною інстанцією у федеральнім судівництві.

Для передання справи до Найвисшого Суду треба в сім случаю згоди генерального прокуратора (міністра судівництва), котрий ще не заявив, чи він годиться на внесенне юній.

СТРАЙКАРІ ВЕРТАЮТЬ ДО РОБОТИ ДУЖЕ ПОВОЛИ

БОСТОН, 25. вересня. — Мимо офіціяльно підписаної полагоди страйку варстатових робітників на зелізниці Бостон енд Олбані, робітники вертають до роботи дуже поволи. Досі зголосилося до роботи всего 150 страйкарів.

ЗЕЛІЗНИЦЯ НЕ ХОЧЕ ГОДИТИСЯ ЗІ СТРАЙКАРЯМИ

НЮ ЙОРК, 25. вересня. — Президент зелізниці Ню Гейвен заявив, що ся зелізниця не зробить з юніями страйкуючих варстатових робітників умови на условинах, предложених юніями, але буде приймати до роботи так страйкарів як і страйколомів. Вона хоче також, щоби зелізниці вільно було віддавати роботу коло направи льокомотив та возів другим підприємствам.

НЕ ХОТІЛИ ПРИВЕРНУТИ ПРАВА СТАРШИНИ

СИНСИНАТІ, Огайо, 25. вересня. — Зелізниця „Біг Фор", роблячи угоду про закінченне страйку варстатових робітників, не захотіла привернути страйкарам права старшинства.

Робітники, що вийшли були на страйк, мають бути поставлені поза старими робітниками, що не виходили на страйк, та поза новими робітниками, нанятими в час страйку.

РОБІТНИКИ ПОТВЕРДЖУЮТЬ ЗАКІНЧЕННЄ СТРАЙКУ

ГАНТІНГТОН, Вест Верджінія, 25. вересня. — Страйкуючі варстатові робітники зелізниці Чізепік енд Огайо Рейлвей потвердили закінчене страйку.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПІДВИШКИ ЗАПЛАТИ

ШІКАГО, 25. вересня. — Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав почала переслухання в справі просьби сиґналових робітників на великій части американської зелізничої системи, домагаючихся підвишки своєї заплати.

Представник юній сиґналових робітників жадав, щоби теперішну заплату сих робітників, яка виносить від 45 до 75 центів за годину, була піднесена о 5 до 7 центів за годину. Він представляє коло 15,000 сиґналових робітників.

СТРАЙК МОРЯКІВ НА ВЕЛИКИХ ОЗЕРАХ

БОФАЛО, Ню Йорк, 25. вересня. — Предвидуючи страйк моряків на кораблях, пливаючих по Великих Озерах, моряки починають уже тепер покидати роботу.

Страйк має початися дня 1. жовтня.

АМЕРИКА НЕ ДУМАЄ ПОКИЩО НИЩИТИ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ

ВАШІНҐТОН, 25. вересня. — Секретар фльоти Денбі заявив нині, що американський уряд не думає покищо нищити воєнних кораблів, як до сього він зобовязаний на основі договору пять держав, заключеного на вашінґтонській межинародній конференції для обмеженни морських зоружень.

Злучені Держави почнуть зносити свої воєнні кораблі доперва тоді, як усі держави, які заключили сю угоду, уже приймуть її після всіх вимогів своїх законів.

Покищо ще не приняли сеї умови формально Франція та Італія.

БЮРО ІМІҐРАЦІЇ ВІДКРИВАЄ ШИРОКІ ОБМАНЬСТВА В ІМІҐРАЦІЇ

ВАШІНҐТОН, 25. вересня. — Бюро Іміґрації при Департаменті Праці виступило зі сензаційними ревеляціями про широко розгалужену змову, якої ціллю є пачкувати до Злучених Держав іміґрантів, наркотики та горівку.

Після сих ревеляцій, осередком акції має бути остров Куба котрому дуже вигідно робити се все через своє близьке положенне до Злучених Держав. На цьому мають бути величезні підприємства, які займаються спроваджуванням до Злучених Держав іміґрантів, яким не вільно приїхати на основі іміґраційних законів; в разі потреби сі бюра навіть переводили фальшиві потруха, щоби дати жінкам право приїхати до Америки в характері жен американських горожан. Подібні штудерні видумки роблять вони з пачкованнєм алькоголю. Підприємці мали поробити на сих безправних бизнесах великі суми гроша.

ЗА ІМІҐРАЦІЙНИ ОБМАНЬСТВА

НЮ ЙОРК, 25. вересня. — Федеральний окружний суд засудив Віліема Алексендра, котрий свого часу був іміґраційним урядником в нюйорськім порті, на 13 місяців вязниці в федеральній тюрмі в Атланті за те, що він належав до банди заговірників, котра пачкувала до Злучених Держав іміґрантів, хорих на ріжні пошесні недуги.

ГРІЗЬБА СТРАЙКУ ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ

НЮ ЙОРК, 25. вересня. — Юнія портових робітників скликала конвенцію в справі акції щодо нового контракту з корабельними підприємствами на місце теперішнього контракту, що виходить з кінцем біжучого місяця.

ПОЛЯКИ АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ ПРО ТОРГОВЕЛЬНУ ФЛЬОТУ.

Перед замкненнєм сесії конґресу в сенаті та його комісія ішла дуже цікава дебата над справою федеральної помочи для розвою американської торговельної фльоти.

Почав її сенатор Кінґ з Юти, в той спосіб, що вислав приватний лист до сенатора Джовнса з Вашінґтону, котрий він опісля умістив в стенографічних протоколах засідань конґресу, а в котрім він робить дуже поважні закиди урядовій федеральній корабельній раді. Закидає він межи иншим, що ся рада задумує в найблизшій будучности видати яких 400 міліонів долярів народного гроша на допомогу приватним фірмам, межи иншим через будованнє для приватних людий кораблів по 70,000 тон містоти. Закидає далі Кінґ, що корабельна рада веде коштовну пропаґанду за своїм пляном коштом публичного гроша почерез публичні переслухання.

У своїй відповіди голова сеї ради Ласкер заявляє, що найбільші кораблі, які мають бути побудовані, були плянованї приватною компанією, котра однак домагається уряду позичку в сумі 25 міліонів долярів на їх будову.

ПОЗОВ ПРОТИ ШПИТАЛЮ ЗА ВІДШКОДОВАННЄ

Родичі дівчинки Бланч Ворнеко, з Моттопек, Ню Йорк, позвали шпиталь в Гікскил, Ню Йорк, за відшкодованнє в сумі 2,000 долярів. Позивають на тій основі, що шпитальна послуга попарила іх дитину горячою фляшкою в часі, коли дитина була під доглядом шпиталю підчас якоїсь недуги.

ПЕРЕДПРОГИБЦИНА СЦЕНА.

В салуні на розі Десятої Евеню та 23-ої вулиці в Ню Йорку забив бартендер в неділю сполудня одного гостя, котрому було Тома Камерфорд на імя. Гість мав наперед вдарити бартендера фляшкою по голові а сей вийняв револьвер та застрілив його.

Поліція, котра прийшла на гук вистріту, зробила ревізію в салуні та найшла великий склад „гуча". На тій основі вона арештувала властителя за переступлене закона проти прогибіцію, а бартендера за душегубство та вживанне нального оружа.

ПОНАД СТО СТУДЕНТІВ В БУРСІ П. МОГИЛИ В КАНАДІ.

З анґлійської часописі „Саскатун Дейлі Стар" довідуємося, що до сеї пори понад сто студентів прибули до бурси ім. П. Могили в Саскатуні. Між студентами є 27, що ходять до публичних шкіл, 45 до коледжіет, 12 до учительського семінаря і 9 університет. Одинайцять студентів прибудуть до бурси по Різдві.

Найбільше студентів є з Саскачевану, а се з Мічем, Колоссей, Ростерн, Кридор, Редісон, Борден, Гвитков, Кенора, Йорктон, Кемсек і Прілеґт. Певне число студентів походить з инших провінцій а оден студент з Торонта.

Постійний розвій бурси, яка є надсекстанська і до якої мають вступ студенти ріжної релігії, можна завважити по незвичайним зростови числа її питомців: коли в першім році істнованя в бурсі було лише 84 питомці то їх число тепер потроїлось.

ПЕРЕВІЗ НА АМЕРИКАНСЬКИХ КОРАБЛЯХ.

Федеральна Корабельна Рада оголосила недавно свої обрахунки про водний торговельний рух в Америці. Виходить зі сього розрахунку, що американські торговельні кораблі перевезли 52 процент товару, перевезеного водою з американських портів.

Як виходить з обчислень, найбільшим портом в Злучених Державах є Ню Йорк, через котрий за рік перейшло товарів на загальну вагу 18 міліонів тон (тона по 2 тисячі фунтів). Другим портом щодо величини торговельного руху є Ню Орлінс, третим Порт Артер, четвертим філядельфія, пятим Галвестон, шестим Болтімор, семим Бофало, осьмим Бостон.

Разом, через американські порти перейшло за один рік товару на загальну вагу 80 міліонів тон.

МАСА СТУДЕНТІВ ВПИСУЮТЬСЯ НА АМЕРИКАНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ.

Про велике число студентів, що зайшлуться сього шкільного року до американських університетів, свідчить межи иншим, яке записалося на університет в Сиракюз, який не зачисляють до найбільших університетів в Америці. Досі вже мало там записатися понад 7,000 учеників.

300,000,000,000 ПАПЕРОВИХ КОРОН.

ВІДЕНЬ, 24. вересня. — Австрія має вже тепер 300 біліонів (міліярдів) паперових корон. Се є страшна і нечувана сума, але за всі ті гроші австрийської республики ніхто не дав би навіть 10 міліонів долярів.

Тут оповідають про таку пригоду з австрийськими коронами.

Один тиждень збігець наймив собі фякра, а коли сей завіз його на призначене місце, збігець спитався його, кілько він йому має заплатити.

— 100.000 корон, відповів візник.

— Я маю лише 20 корон, сказав чужинець і дав йому золотівку.

— То нічого, я маю здачу, відказав візник?

— Що ви кажете? Здачу? — питається подорожний.

— Так, маєте решту 60,000 корон.

УТОПИВСЯ ПРИ ОГНИ.

На Норт Ривер в Ню Йорку займився в неділю один корабельний причал. На алярм надплили чотири американські воєнні кораблі, що стоять тепер на ріці Гудсон. Воєнні кораблі почали своїми машинами гасити причал. Підчас того гашення один американський моряк впав у воду та втопився.

МОЛИТВА НА ПРИВІТ УКРАЇНСЬКОМУ ХОРОВИ.

Головний Комітет привитання Українського Хору після його приїзду до Америки ухвалив на своїм останнім засіданню дня 7. вересня слідуюче:

1. Щоби зазнайомитися з членами хору, буде устроєний для Хору бенкет в готелю Пенсильвенія в Ню Йорку ще перед першим прилюдним виступом, значить перед днем 5. жовтня. На бенкет можуть зголошуватися лише Українці й Українки до дня 30 вересня б. р., за надісланнєм коштів 5 долярів на адресу: **Mr. S. Yadlowsky, P. O. Box 53, Jersey City, N. J.** Стрій на бенькет для мущин не конче чорний, але темної краски.

2. Сей бенкет має мати характер загальний, а не місцевий, нюйорський.

3. Українська громада Ню Йорку може привітати Хор на самім концерті, за попереднім порозумінням з імпресаріом, п. М. Рабіновом. Тесаме відноситься і до инших українських кольоній в тих місцевостях, через які Хор буде переїздити.

4. Вказівки, як мають витати Хор поодинокі місцевости, будуть видруковані в своїм часі в українських газетах. Тимчасом громади нехай поорґанізують хвилеві комітети для привитання Хору.

5. Для помочи місцевим комітетам в інформованню міцевих американських газет про українську пісню та українських музиків буде незабаром видана маленька брошура в анґлійській мові. Замовлення на неї належить висилати до п. С. Ядловського.

Справлена програма поїздки на місяць жовтень с. р. слідуюча:

5. жовтня — Ню Йорк, Карнеґі Гол.
6. жовтня — Филадельфія, Па., Академі оф Мюзик.
8. жовтня — Ню Бедфорд, Месс., Олімпія Тієтер (пополудні).
9. жовтня — Ню Гейвен, Конн., Вулсей Гол, Єв.
10. жовтня — Спрингфилд, Месс., Мюзикшерл Одиторіюм.
11. жовтня — Гартфорд, Конн.
12. жовтня — Виліємстаун, Месс., Виліємс Коледж.
13. жовтня — Бостон, Месс., Сімфоні Гол.
14. жовтня — Провиденс, Р. Ай.
15. жовтня — Ню Йорк, Гіпподром.
16. жовтня — Бруклин, Н. Й., Академі оф Мюзик.
17. жовтня — Вашінґтон, Дел.
18. жовтня — Балтимор, Мд., Лірік Тієтер.
19. жовтня — Йорктоун, Вирджінія.
20. жовтня — Ричмонд, Вирджінія.
21. жовтня — Гемптон, Ва., Гемптон Інстітут Метиї (пополудні).
21. жовтня — Норфолк, Ва. (вечером).
23. жовтня — Вашінґтон, Д. К.
24. жовтня — Питсбурґ, Па., Карнеґі Мюзик Гол.
25. жовтня — Янґстаун, Огайо.
26. жовтня — Еквон, Огайо.
27. жовтня — Лайма, Огайо.
28. жовтня — Дітройт, Мишн., Орнестра Гол.
29. жовтня — Клівленд, Огайо, Меесонік Гол.
30. жовтня — Шікаґо, Ілл., Орнестра Гол.
31. жовтня — Рекфорд, Ілл., Тебалаг Темпел.

Дальша рута буде подана до публичного відома пізнійше.

Проситься українські громади, в яких відбудуться концерти протягом місяця жовтня, сейчас приступити до заложення у себе місцевих комітетів привитання У. Н. Хору і повідомити про вибір Головний Комітет Привитання на руки п. С. Ядловського.

ЗА КОМІТЕТ ПРИВИТАННЯ У. Н. ХОРУ:

С. Ядловський, В. Лотоцький, О. Ревюк, Е. Якубович, Д. Штогрин, А. Цурковський, Т. Гришей, о. Л. Сембратович, о. В. Лотович, о. Л. Левицький, Др. С. Гриневський, В. Кузів, О. Стеткевич, Др. С. Демидчук, Г. Герман.

ПРОЦЕС ФЕДАКА ЗАЧАВСЯ У ЛЬВОВІ ДНЯ 18. С. М.

ЛЬВІВ, 10. вересня. — Процес проти Степана Федака і товаришів, який був назначений на 6. с. м., перенесено на понеділок, 18. с. м.

Розправа має потривати 12 днів і скінчиться при кінці с. м.

До оборони зголосилось 64 оборонців.

ДЕЛЕҐАЦІЯ ГАЛИЦЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА В ЖЕНЕВІ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 1. вересня. — Дня 30. серпня, 1922, приїхала сюди делеґація Галицького Правительства, яка має предложити Зборови і Раді Ліґи Народів домаганнє в справі увільнення Східної Галичини з польської окупації.

В склад делеґації входять: др. Кость Левицький, др. Степан Витвицький і о. Жан (з Канади).

ЛЯХИ РОЗБИВАЮТЬ ПОЛІЦІЮ УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ

ЛЬВІВ, 10. вересня. — Тутешній дневник „Діло" подає отсю телеґраму з Добромиля, в Галичині:

Добромильське староство розігнало поліцією з наїженими баґнетами учеників з приватної української ґімназії в Добромилі, істнуючої вже два роки. Школу замкнено.

ЗНИЩЕННЄ УКРАЇНЦІВ НА „РАДЯНСЬКІЙ" УКРАЇНІ

РОЗСТРІЛ КОЗАЧОЇ РАДИ. — АРЕШТОВАННЄ СЕРГІЯ ЄФРЕМОВА. — ПОГРОМ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

БЕРЛІН, 11. вересня. (Вл. кор. „Свободи"). — З Харкова офіціяльно сповіщають, що Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет („ВУЦИК") одкинув прошенне оборони про помилуваннє засуджених київським ґубернияльним революційним трибуналом на найвисшу кару членів проти-большевицької козачої ради. Присуд над засудженими виконано.

З приватного листа, який цими днями на дійшов сюди з України, довідуємось, що з місяця серпня знов пійшла нагінка на українську інтелеґенцію на „радянській Україні". У Києві та инших містах переведено силу, арештовань серед представників української інтелеґенції. Арештовано Сергія Єфремова і богато инших, імена яких ще невідомі.

Рівночасно РОЗГРОМЛЕНО ЧИМАЛО УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТА КУЛЬТУРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Для оцінки відносин на радянській Україні дає дуже богато матеріялу слідуючий короткий уступ з того приватного листа:

„Я вже другий рік марно стараюся дістати якунебудь посаду, але все безуспішно, а то лише тому, що я Українка"...

Пише це дуже інтелігентна, освічена й заслужена для української справи особа.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДИКТАТУРУ В ГРЕЦІЇ

АТЕНИ, столиця Греції, 24. вересня. — Тутешні впливові грецькі політики заявляють, що в Греції заноситься на важні політичні події.

Король Константин має покликати до власти премієр-диктатора, імовірно ґенерала Метаксаса, котрого завданнєм буде обороняти теперішнє правлінне в Греції і зібрати сильну армію для оборони Тракії перед наступом військ турецьких націоналістів.

ТУРЕЦЬКЕ ВІЙСКО ТАКИ НАСТУПАЄ НА ДАРДАНЕЛІ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 25. вересня. — Правительство Кемала паші повідомляє з Ангори (тимчасового осідку правительства в Малій Азії) урядово, що дві дивізії кавалерії з його армії, в числі 3,000 жовнірів, заняли Ерен-Кеї (10 миль на південь від британських позиций коло Ханаку).

Головна армія Кемала паші віддалена всего 15 миль від Ханаку.

Британський ґенерал Геррингтон остеріг уряд Кемала паші перед насадками того наступу, але як видно, досі він ще не отямився.

ТУРКИ НЕВДОВОЛЕНІ З АЛІЯНТСЬКИХ ПРЕДЛОЖЕНЬ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 25. вересня. — Представник уряду Мустафи Кемала паші, Гамід бей, заявив, що його уряд не може приняти аліянтських предложень, бо в них міститься домаганнє, щоби в части Тракії і на морі Мармора не було жадних військових установ, а не унеможливило би Туреччині привезти з Малої Азії військо на оборону Тракії.

КАЖУТЬ, ЩО ТУРЕЦЬКИЙ СУЛТАН УСТУПИТЬ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 25. вересня. — Турецький султан Ахмед VI. має гадку уступити наслідком побіди націоналістів під проводом Мустафи Кемала паші.

Він, кажуть, вислав вже свої дорогоцінности заграницю.

ГРЕКИ КЛИЧУТЬ ВЕНІЗЕЛОСА

АТЕНИ, столиця Греції, 25. вересня. — Грецький міністерський кабінет на вістку про те, що бувший грецький премієр Елевтеріос Венізілос, котрий живе заграницею, заявив, що є ще змога відзискати Тракію для Греції, постановив запросити його яко надзвичайного представника Греції заграницею, щоби поміг для вратовання Тракії для Греції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1108 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$?

За кожду зміну адреса платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКІ ВИБОРИ І СХІДНА ГАЛИЧИНА.

Львівський український дневник „Діло" з 10. с. м. оголошує:

Всі найвищі політичні чинники галицько-українського народу, а саме: Українська Національна Рада, Українська Міжпартійна Рада, Ширший Народний Комітет української трудової партії, Ширший Заряд української радикальної партії, Управа української християнсько-суспільної партії, Управа української соціяльно-демократичної партії та Руський Виконуючий Комітет — постановили не брати участи у виборах до польського „сейму" і „сенату".

Годиться з натиском зазначити, що виборча абстиненція (здержанне) відноситься як до самого виборчого акту так і до всіх вступних підготовань до виборів. Не від річи буде згадати, що у виборах, як і передвиборчих актах можуть брати участь тільки горожани польської держави, а Східна Галичина згідно з твердженнем Ради Ліги Народів лежить поза границями Польщі.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В ІТАЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

ІНТЕРПЕЛЬОВАНО У СПРАВІ ВИКОНУВАННЯ СУДІВНИЦТВА У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ ІМЕНЕМ ПОЛЬСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ ТА КОНСТРУОВАННЯ ПРОЦЕСІВ О ГОЛОВНУ ЗРАДУ.

Дня 28. серпня с. р. вніс посол Спартако Фаццарі (група Джолітті) інтерпеляцію в італійському парляменті у справі справовання судівництва у Східній Галичині іменем польської республики а конструовання на тій території процесів о головну зраду, яка в дослівнім перекладі звучить:

Запитую міністра для закордонних справ, щоби звати італійське правительство є поінформоване, що польська держава виконує в часово мілітарно окупованій нею Східній Галичині судівництво в імени польської республики, та що конструує проти горожан Східної Галичини процеси о головну зраду;

Чи італійське правительство має намір зрезигнувати з права суверенности, яке арт. 91 сан-жерменського договору признає Італії разом з головними союзними і заприязненими державами, — і стати сообщником постійного нехтовання Польщею арт. 91, — не інтервенюючи в цили усунення режіму, який представляє собою насильне нарушенне міжнародного права і гаум з духа і тексту договорів;

Чи не вважає вказаним якраз під теперішню хвилю утвердити дійсне пошанованне сан-жерменського договору супроти кождого, хто думав би, або показав би, що вважає його мертвою буквою.

Жадається відповіди на писмі.

ГОРОЖАНСТВО ЖІНОК.

Сими днями входить в Злучених Державах новий закон про приниманне американського горожанства та втрату його жінками.

Збираючи в коротких словах суть нового закона, його можна схарактеризувати яко один крок вперед для повного зрівнання мущин зі жінками. Річ природна, що таке зрівнанне з одної сторони приносить певні полекші. Полекшою можна назвати постанову закона, що Американка, себто американська горожанка, виходячи заміж за мущину, що після американського права вважається чужинцем, не приймає горожанства свого мужа, як се постановляло американське право досі, не стає чужинкою, але й по шлюбі задержує своє американське горожанство. Се може мати велике значінне для її маєткових обставин, не кажучи вже нічого про політичні наслідки постанови.

З другої сторони закон консервентно заводить певні утруднення щодо набування права горожанства жінками. Він постановляє, що на будуче женщини, що виходять заміж за мущин, які вродилися або стали американськими горожанами, не будуть ставати на основі свого подружа американськими горожанами. Значить, жінка, що не є американською горожанкою, виходячи заміж, лишиться на далі горожанкою тої держави, якої держави горожанкою вона булаби, якби заміж не виходила. Инчими словами, коли жінка, заміжна чи не заміжна, схоче стати горожанкою Злучених Держав, то вона мусить старатися о се в такий самий спосіб, в який стараються мущини, себто заявляти волю стати горожанкою, перебути відповідний час в Злучених Державах, здавати горожанський іспит, переходити всі судові формальности та вибирати другі горожанські папери.

Ся власне друга частина закона відноситься передусім до жінок-іміґранток. Для них сей закон означає нові трудности. На будуче вони будуть мусіті здобувати для себе горожанство Злучених Держав своїм власним трудом. Не великий се труд, але й він для богато жінок є понад сили. Для тих, однак, що можуть його взяти на себе, він повинен вважатися пробою своєї сили, енерґії, інтелігенції. Українські іміґрантки в Злучених Державах можуть мати також поважний політичний вплив, тепер, коли жінки в Злучених Державах мають виборчі права. Сей вплив вони можуть ужити на користь свому старому краєви, з котрого вони вийшли. Однак, до здобуття його треба буде власних старань жінок, власної праці коло здобуття американського горожанства, а потім зложення організації українських жінок-горожанок. Українське жіноцтво повинно підняти візов, який їм кидає закон про жіноче горожанство, і своєю енерґічною працею показати, що й українська жінка не остає по заду жінок других народів.

БІЛИЙ ТЕРОР У ГАЛИЧИНІ.

ХВИЛЯ АРЕШТОВАНЬ І РЕВІЗІЙ. — 25-та РЕВІЗІЯ В ЖІНОЧІМ МОНАСТИРІ. — ЖАНДАРМИ БЮТЬ! — КАРИ ЗА НЕУЧАСТЬ У ВИБОРАХ. — ТАК КАЖЕ НАРОДНЯ ЧЕСТЬ!

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Події у Східній Галичині розвиваються crescendo. Кождий новий день приносить усе нові тривожні відомости про загострене відносин у краю. Ціла Галичина нагадує теепр жерло вулькану, в якім усе кипить, гремить і хвилюється.

Нова хвиля польського терору, яка в останніх днях бушує в Галичині, наразі домінує над усім иншим. Ляхи нібито дають собі сатисфакцію за кілька останніх місяців релятивної бездіяльности. Вони не то хотять надолужити „упущений" час, не то стараються хоч в останне „погуляти", бо невідомо, кому належатиме в Галичині застрашний день.

Так чи так, а українська людність в останніх днях знов мусить випивати до дна келех страждань і пониження. Ляхи вриваються в українські мешкання, не розріжняючи дня від ночи, переривають усе, як кроти, й незалежно від наслідків ревізій тягнуть українських мучеників до арешту. Так, у Львові знов арештовано студентів Снака, Носика і Бубу, а також селянина С. Гансу, причім останнього **арештовано лише за те, що він говорив по вулиці по українськи.**

З особливою брутальністю, ба навіть безсоромністю, відбуваються ревізії по українських інституціях. Серед темної ночи, найрадше між 3. і 4. годиною, коли „все добреє лягає, а все недоброє встає", пяні польські жовніри та поліцаї з гуком та лайкою вриваються в брами. „Отвераць браме, бо виміемі!"... Такі нічні ревізії відбулися в останніх днях у львівськім українськім „Домі інвалідів" та в сирітськім захисті при монастирі С. С. Василіянок у Львові. Ще інваліди, які за сього віку досить лихо сконтуванні в нежкого нервового, могли спокійно приняти непрошених гостей. Але можна собі уявити, що діялося з бідними сестрами-Василіянками та малолітними українськими сиротами, збудженими серед ночи таким нападом!

А втім у сучасній Галичині, милостю доброї антанти віддаяній на поталу Ляхам-яничарам, навіть сестри-черниці мусять мати не аби який „військовий досвід. Досить сказати, що в цім самім сирітськім захисті польські ревізії вже відбулись **двайцять пять разів.** Цим разом то отже була ніби „ювилейна" ревізія. Маючи таку велику практику, бідолашні сестри та сироти мимоволі вже призвичаїлись до таких милих одвідин...

У парі з ревізіями та арештованнями, як то й досі бувало, йдуть **фізичні насильства над арештованими Українцями.** Ще щасте, коли ревізія кінчається нічним, і хоробрі оборонці польського „державного ладу", нанущавшись над переляканими невинними жертвами, відходять з порожніми лапами до своїх постерунків. Але горе тому, хто в инших страшних днях попадає в ті лапи: найменше він стратить здоровле, але як не матиме щасти, то може й життя позбутися.

Свіжою ілюстрацією до цих слів можуть послужити пригоди кількох українських робітників, арештованих цими днями в Болехові. Жандарми Новак і Кулечко запровадили арештованих до корчми і там **до крови їх скатували.** Опісля на поліційнім постерунку **арештованих бито в другий раз, і то так, що жандарми підставляли миску, щоби кров не йша на підлогу.** Коли батько одного з побитих робітників став прохати, щоб його сина так не катували, то жандарми викинули старого за двері, викрикуючи: **„ідзь, руська сьвіне!"** У маґістраті **польські були арештованих у третій раз,** так що навіть польська кухарка втекла до сусідів, кажучи, що не всилі слухати крику катованих людей.

Оттаке то діється в Галичині саме під час загального збору Союзу Народів у вільній швайцарській Женеві, де виголошуються такі гарні промови про рівність і братерство народів, про охорону національних меншостей. Теорій — і практика.

Де причина такого раптового загострення білого польського терору в Східній Галичині? Властиво Полякам не треба для того ніякої особливої причини: досить того, що вони Поляки, а ми Українці. Але тут справді є ще також особлива причина, а то **вибори до польського сойму,** хоч пишане відбудуться вибори в Сх. Галичині, ще й до нині не може вважатись остаточно вирішеним, бо Варшава таки здорово боїться наганяя з Лондону, — а проте приготовання до тих виборів провадяться цілою силою пари. А що непохитна воля українського населення не допустити до виборів є всім занадто відома, то треба зломити ту волю, залякати край, тероризувати людність. На кождий випадок. Може придасться.

До чого доходить те залякуванне, видно з того, що польська влада навіть насмілюється грозити Українцям великими грошевими карами, наколи-б вони відмовились од участи в польській виборчій комедії. Таке сталося на Гуситинщині, де дня 23. серпня було скликано надзвичайну сесію війтів і громадських писарів, причім староста наказав їм „під страхом карних наслідків" зладити виборчі реєстри й скласти виборчі комісії по громадах. Коли-ж один війт запитав, що буде, коли люде не хотять іти до виборчих комісій, то староста сказав, що **відповідна особа мусить приняти „мандат" на члена комісії, бо инакше на неї наложиться 20 тис. мп. як першу кару, а потім і 40 тисяч, як другу кару.**

Таке накидуванне „мандатів" до виборчих комісій, ба навіть кандидатур до сойму, практикується нині в Галичині незвичайно широко. Людина, що називається, ні сном ні духом не гадає про те, щоб провадити чужими виборами або йти до чужого й ворожого сойму. А одного прегарного дня та людина на своє власне превелике здивоване читає десь у польській газеті чи на афішах, розліплених на парканах, що її імя стоїть на лісті членів виборчої комісії чи серед кандидатів. Отсе вже дійсно „без мене мене оженили!"...

Великої втіхи від того накидування „мандатів" і кандидатур польська влада досі не мала. Не зважаючи на всі залякування, навіть на виразний терор, галицькі Українці як один муж рішучо противляться всім спробам затягнути їх у той брудний виборчий „інтерес". Кого не призначать чи не запросить Ляхи — диви, через день або два вже є в „Дні" лист заінтересованої особи, з якого суспільність довідується, що ляцька провокація й на цей раз не вдалася.

Останні такі листи надійшли **зі Грин** від д-ра А. Герасимова, д-ра Є. Калитовського, д-ра І. Бачинського й д-ра В. Калуського, **з Тернополя** — від д-ра Ст. Чикалюка й свящ. В. Громницького, **з Золочева** — від д-ра Йос. Застирія. Усіх цих осіб, рівно як і багатьох инших Українців, Ляхи намагались затягнути до участи в виборчій акції, чи то на ролі лицеїїв, чи то на ролі свідків. Але ні лицеїдіями, ані свідками в цій недостойній комедії свідомі Українці бути не хотять, бо **так каже народня честь.** А орієнтація на власну народню честь панує тепер серед українсько-галицького народу над усіма иншими.

Ця орієнтація, одинако достойна для високо свідомого й державно-дозрілого народу, набрала нині серед української суспільности Сх. Галичини такого міцного й тривкого грунту, що ніякий терор, хоч би й який скажений та безоглядний, не зможе тут нічого змінити.

Берлін, 11. вересня.

Радянин.

З ДНЯ.

Большевики кажуть, що правительство Петрушевича видає забогато гроший, а один Чічерін видав десить разів більше вчасі свого кількатижневого побуту в Генуї аніж ціле правительство Петрушевича видає на цілий рік.

—o—

Убранне і цилиндер, які Чічерін був купив на королівський обід в Генуї, коштували більше як удержанне цілої української делеґації в Генуї.

—o—

Большевики видають на пропаганду (головно на видання не робітничі, але призначені для інформовання капіталістів, які вони можуть бизнеси робити в Росії) сотки міліонів не рублів але долярів, а їх аґенти кричать, що Україниці видають сотки тисяч долярів на аґітаційну оборону своєї державности.

—o—

Замітно, що українська державна пропаганда зграницею не подобається московським царистам, московським большевикам, і ляхам.

Проти України вони все як рідні браття.

—o—

Большевики ганьблять український державний рух, називаючи його капіталістичним, хотяй добре знають, що Українці се робітники і селяни, отже український державний рух мусить бути робітничо-селянський.

А про свій державний рух кажуть большевики, що се пролетарський, хотяй добре знають, що пролетар в Росії се найнещасливійший чоловік у світі, котрий до того і всіх прав позбавлений, а комісари все добро пролетарів з великою комісарською надутостю і ласкою роздають заграничним капіталістам.

—o—

Кажуть, що товсті люди починні їхати до Росії, щоби при помочі голоду стягнутись і стратити на вазі, але добре також їхати в Росію і тим, що напомнувались большевицькою благою, аби на місці большевицького раю і царства пізнали сей блоф зблизка і самі вилічилися з нього. Бо кажуть, що кождий чоловік таки самий собі найліпший лікар.

—o—

Тепер в Москві за одного американського доляра 7 міліонів большевицьких рублів.

То значить, що пролетар, який має в Америці тільки одного доляра, в раю (в Росії) стає міліонером.

Хто хоче їхати за міліонами?

—o—

В Москві один фунт пшениці коштує 1 міліон рублів. Се значить тисячу тисяч рублів.

Як є у фунті 1,000 зерен, так кожде з них коштує 1,000 рублів.

З уваги на те ми проекту́ємо Левінови, аби покинув паперові рублі, а запровадив пшеничні.

Чи не ліпше зерно пшениці назвати тисячкою рублів?

Нехай кождий ангел в раю носить зі собою по кишенях пшеницю (як нема пшениці, то просо або гречку) і платить зерном.

Наприклад як за стріткару треба платити 5 тисяч рублів, то ангел, що всідає до стріткари, дає ангелови, котрий роне кару, 5 зерен пшениці (просо, або гречки), а ще одно зерно яко тип.

—o—

Один большевицький комісар в місті Костромі, в Московщині, запросив Американця на обід. Обід був дуже виставний і богатий.

Американець, котрий туди привіз був поживу для голодних, здивувався і сказав:

— Як бачу, то у вас не всі голодують!

— За нас комісарів нарід перелізвим дбає, сказав комісар. Собі відійма, а нам дає, аби було кому над ними правити.

Але в сій хвилі привели перед комісаря 20 голодних засухтих в кайдани селян, котрі, як „червоні жовніри" рапортували, не хотіли дати для комісарів хліба, і вони „мусіли" їх привести до тюрми.

Отже справа вияснилась.

ПОВІДОМЛЕННЄ В СПРАВІ ПРИНЯТТЯ УКР. НАЦ. ХОРУ.

Отсим повідомляється, що привитанне Укр. Нац. Хору відбудеться в готелю Пенсилвенія дня 3. жовтня о годині 7.30 вечером.

Всі, котрі хотять взяти участь в привитанню, зволять прислати по $5.00 на адресу:

S. YADLOWSKY,
Box 53, Jersey City, N. J.
не пізнійше як до 30. вересня.
Комітет Привитання.

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З ДВОХ ДНІВ.

ВІДОМОСТИ ПРО АКТИ ТЕРОРУ В ГАЛИЧИНІ.

(Від власного кореспондента).

Дістав я почтою „Громадський Вістник" з 31. серпня і „Діло" з 1 вересня („Діло" почало виходити замість „Громадського Вістника"). В сих двох числах знаходяться отсі відомости про акти терору в Галичині, звернені проти польських властий і взагалі Поляків:

Польська „Газета Цодзенна" подає, що на СТАНОСЛАВІВСЬКОГО ВОЄВОДУ ЮРИСТОВСЬКОГО виконано замах. Ґазета висловлює здивуваннє, чому власти і польська преса держать сей замах в тайні.

Польська „Ґазета Поранна" доносить, що дня 28. серпня кинено до ПОСТЕРУНКУ ПОЛІЦІЇ В ЯВОРОВІ дві ручні ґранати, які вибухли з великою силою. Цілий будинок знищений. Один поліцай ранений в ногу, инші функціонарі не були тоді присутні в будинку. — Того самого дня вбухла ПОЖЕЖА В БУДИНКАХ ҐРАФА ДЕМБІЦКОГО. — „Ґазета Поранна" думає, що замах і пожежа є ділом „політичней шайки".

Польський „Дзєннік Людови" доносить: В ночи 12. серпня НАФТОВИЙ ШЛЬ В КОСМАЧИ ОБЛИТО БЕНЗИНОЮ І ПІДЛОЖЕНО ДВА ДИНАМІТОВІ НАБОЇ. Нічні сторожі усунули динаміт і погасили огонь. В тім самім часі в державних лісах в Березовій Бані арештовано Михайла Шнайдера і Антона Кульбаку, які сюди зайшли з Чехо-Словаччини. Вони признались, що зорганізували „банду", яка мала на меті РОЗОРУЖУВАТИ ПОСТЕРУНКИ ПОЛЬСЬКОЇ ЖАНДАРМЕРІЇ, щоби викликати заворушення у Східній Галичині. Арештованих відставлено до вязниці.

В ДАШИВІ коло Стрия згоріла велика стодола зі збіжем в монастирі римо-католицьких оо. Салезіянів.

В дорогичинськім повіті приділено землю для здемобілізованого польського жовніра Людвика Корта і для инших леґіоністів. Одної ночи невідомі особи ПІДЛОЖИЛИ ОГОНЬ під будинки кольоністів. Усі будинки з зібраним збіжем і сіном згоріли.

В селі Дулібах коло Стрия явився 23. серпня вечером перед громадською радою якийсь чоловік і попросив одного парібка, щоб той викликав начальника громади Гриня Корчака. Тимчасом вийшло двох инших господарів, які робили варту. Один з них, Кущак, є подібний до Корчака. Коли другий господар пішов знов до середини, невідомий чоловік ЗАСТРІЛИВ КУЩАКА і втік, лишаючи картку з написом: „СМЕРТЬ ЗРАДНИКАМ!" (Для зрозуміння сеї справи треба пояснити, що в ґазетах появилася була відомість, що начальник громад Корчак підписав іменем громади заяву з домаганнем прилучення Галичини до Польщі. Тепер Корчак в українській пресі заявляє, що він такої заяви не підписував та що польські власти сфальшували цілу заяву. Невідомий чоловік, який через помилку застрілив Кущака, видно хотів застрілити Кущака за підписанне тої заяви. — М. Л.)

В Камінці Струмиловій невідома рука СПАЛИЛА ЗЕЛІЗНИЧИЙ МАҐАЗИН. Того самого дня ПЕРЕТЯТО ВОДОПРОВОДИ, щоб унеможливити гашенне пожежі. — В однім з недалеких сіл СПАЛЕНО БУДИНКИ ПОЛЬСЬКИХ КОЛЬОНІСТІВ. В одного кольоніста згоріло 16 штук худоби.

Польська „Ґазета Цодзенна" доносить, що крім замаху на будинок поліції в Яворові (диви висше) того самого дня ПІДЛОЖЕНО ДИНАМІТ ПІД ЗЕЛІЗНИЧІ ШИНИ НА СТАЦІЇ. Вибух знищив шини. Далі та сама ґазета доносить, що на лінії Львів-Жовква ПЕРЕРВАНО ТЕЛЕҐРАФІЧНІ ДРОТИ.

В Стрільчиськах коло Мостиск поліція арештувала Франка Калимона в хвилі, коли він ПІДКЛАДАВ ДВІ БОМБИ ПІД МІСЦЕВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ МЛИН.

* * *

Стільки відомостий тільки з двох чисел українського часопису. При тім треба мати на увазі, що українські часописи подають такі відомости ТІЛЬКИ ЗА ПОЛЬСЬКОЮ ПРЕСОЮ, бо инакше польські власти причепилися-б до них, що вони стоять у зносинах зі справцями замахів.

Як бачите, всі ті замахи звертаються або проти польських державних установ або проти польських зайдів, які розсілися на українській землі і хотять панувати над українським народом.

Гайдельберг, 3. вересня, 1922.

Др. Михайло Лозинський.

Вже вийшла з друку нова книжка

ПРИ БИТИИ ДОРОЗІ

оповіданнє з часу великої війни

Автором її МИКОЛА СТРУТИНСЬКИЙ.

Видавництво У. Н. Союза.

Шевченко порівнав Україну і український народ до „чайки небоги, що вивела діти при битій дорозі". У світовій війні, з усіх частин українських земель, потерпіла найбільше Галичина та Буковина. Борючися армії билися на галицькій території і перемінили великий шмат землі в пустиню. Нова повість перепоїдає це, що переживали наші села, а за підклад бере автор своє рідне село, де з більше тисячі газдиств не остало по війні ні одного. Страшна кривда, яка діється нашим хліборобам від соток літ, воєнні страхіття і суцільність українського народу змальовані у книжці яркими красками. У ній зясована траґедія України, яка, розділена ворогами, мусіла посилати своїх синів до братовбійчого бою на двох противних фронтах. Але разом із цим зображуються наші свідомі люди, які бачуть ясно і мету і спосіб. Ми стрічаємо у ній українських державників, які видять ясно, що Україна дійде скоро до повної свободи і зуміє збудувати таку державу, де усі верстви будуть жити у повнім щастю. Автор ставить як основу ідеальної української держави хліборобів, котрим усі другі суспільні верстви стануть до помочи. В оповіданню богато сільських картин, які буде мило відновити собі нам, що живемо на чужині. Книжка обіймає 301 сторін, а коштує усього 85 ЦЕНТІВ, а пересилка 15 ц.; разом $1.00. Хто бажає взяти книжку в розпродаж, дістане відповідний опуст. За поодинокими книжками посилайте гроші з своєю адресою до книгарні:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Хто замовляє більше число, пишіть на адресу автора:

N. STRUTYNSKY, 453 W. Norwood Ave., YOUNSTOWN, O.

ПОЗІР! БРАТТЯ УКРАЇНЦІ ПОЗІР!

ФІЛАДЕЛФІЙСЬКА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА УСТРОЄ

ВЕЛИКЕ МАНІФЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

в суботу, 30. вересня, о 7. годині вечером

в MERCANTILLE HALL, 849 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Як Вам Дорогі Родинці відомо, що Лихо-татари стараються всіми силами прилучити до Польщі раз на все нашу найдорощу Батьківщину Східну Україну. Та поки Лишні це удалось, вони старалися і стараються шибеницями, крісами та тюрмами, замусити українських продиґнанців і наш український загал до мовчання і піддачі. Скілько пролялось невинної крови нашої родини, скілько понесло геройську мученичу смерть наших братів та сестер, скілько було страшних рідань, які збільшаються що дня від тяжких болів польських тортур, него ніхто не всилі розказати ані описати. Та помимо найлютших мук, катовань, шибениць та тюрем, наші братти держаться бодро, геройсько і непоборимо. Не тілько, що не упадають на дусі, не піддаються ляхам, а противно з неприхазаною завзятістю бораться за житє і волю. Серцачі кріпко стиг свобідної Батьківщини, стиг волі українського народа. Після найновіших вістей, які наспіли з старого краю, справа Східної Галичини добігає кінця і наша побіда певна. Однак ми тут в Америці не сміємо в цей найважнійший момент бути байдужними, знеохоченими безпомічними нашим братиям в їх тяжких мазганях. Бо если ми в цю найважнійшу пору нелопильнуємо справи і непослішимо нашим Борцям, то спаде на нас не тілько відвічальність і сором перед своїми і чужими, але спаде на нас прокляте будучого нашого поколіня. Та ми віримо, що не найдеся Українець в Америці, котрий би не постояв в цю-найважнійшу пору за справу своєї родини, свойого рідного краю. Та щоби вкупе поконати непадних Лишних, Філадельфійська Громада устроює Велике Маніфестаційне Віче, в суботу дня 30-го вересня 1922 о годині 7-ій вечер, в Меркантиц гали, під ч. 849-851 Ф. Франклин ст. На віче будуть референти місцеві і позаміцеві, а також запрошено Представника Галицького Правительства на Канаду др. В. Назарук, котрий перед пару днями прибув зі старого краю. Віримо, що всі Філадельфійські і доокольні Українці прибудуть на це Величаве Віче, бо це їм спасає наша Батьківщина, наша родина і наш честь.

Бо козацька сила невздержима
Ще й до того правдою повита,
Згине Лишня, згине Лишня
Та погань несита.

ЗА КОМІТЕТ:

о. М. Кіяш, почет. предс., Василь Титанич, секретар,
Михайло Кочок, предс., Іван Мороз, касієр,
Теодор Гриць, містопредс., Іван Пеленський, контрольор,
Михайло Дармограй, містопредс., о. М. Кузьмак, контрольор,
Николай Сеник, секретар, Антін Пашук, контрольор.

ДОЛЯРИ ДО ГАЛИЧИНИ

Вишлемо Вашій родині якунебудь суму грошей до Галичини під гарантією, що там виплатять американськими долярами. Пишіть в сій справі до нас по інформації.

Спроваджуємо родини до Америки і відпроваджуємо до краю. По повні Інформації в справі іміґрації звертіться до нас особисто або листовно, а радо їх уділяємо.

Провадимо бюро продажи реальностей і нотаріяльну канцелярію. Виробляємо старокраєві контракти купна і продажи реальности, повновласти, записи і полагоджуємо скоро й точно всякі инші судові справи. Звертайтесь до нас з довірєм, як і дотепер.

S. MILANOWYCZ & WEIL CO.,

193 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОЕКТ „ВОЕВУДСЬКОЇ АВТОНОМІЇ" ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

Львівська вшехпольська газета „Слово Польске" з б. с. м. подає дослівний текст проекту „воєвудської автономії" для Східної Галичини, який звучить так:

§ I. У воєвідствах львівському, станиславівському і тернопільському будуть покликані до житя воєвідські сойміки, як найвищий орган воєвідської автономії.

§ II. В обсяг воєвідської самоуправи входять: 1) справа віроісповідань; 2) справа публичної освіти за виїмком університетів і зрівнаних з ними шкіл; 3) справа публичної добродійности; 4) справа публичних доріг воєвідських, повітових і громадських, та льокальних зелізниць; 5) справи аграрні та аграрної реформи і суд заосіб, які служать до підперти хліборобства; 6) підпирання промислу і торговлі; 7) примінення державних законів в справі використання вод для мелюрациї і для узискання розгонової сили; 8) примінення державних законів про орґанізацию громад і повітів; 9) буджет приходів і видатків воєвідської самоуправи та рахункові замкнення; 10) вречті инші справи переказані сойміком через сойм польської республики.

§ III. В повнащих справах сойми має право ухвалювати обовязкучі закони на просторі воєвідства, а на основі законів ухвалювати постанови адміністраційної натури.

Всякі рішення сойміков мусять узглядняти постанови конституциї польської республики та тих законів, які її доповнюють і які в ній покликані.

Рішення в справах згаданих в II. ст. уступах 1, 3,4 і 7 мусять крім того пилнувати границь начеркнених в тих уступах державними законами.

§ IV. До кождого воєвідського рішення потрібна ухвала сойміку, та санкція президента польської республики з контрасигнатою премієра міністрів.

§ V. Число членів сойміку буде устанене в той спосіб, щоби на кождих 25.000 мешканців жіночістю приходив один член сойміку. Число 25.000 треба одначе в даному випадку так обмінити, щоби на кожду з національних кутрій в сойміку припало найменше двайцять членів.

§ VI. Чинне і пасивне виборче право до сойміку прислугує усім мешканцям воєвідства, яким прислугує виборче право до сойму польської республики. Членів сойміку вибирає населення воєвідства із шість літ.

§ VII. Вибори до сойміків будуть відбуватися на тих самих принціпах, які обовязують при виборах до польського сойму.

Виборці польської національности і вибори української національности вибиратимуть окремо при збереженю XXI ст.

Число членів сойміків буде розділене поміж обі національности після їх чисельної сили в воєвідстві (ст. V.)

Виборчу ординацію до перших виборів до сойміків видасть президент польської республики на основі рішення ради міністрів. Ординацію до слідуючих виборів очерпне закон ухвалений сойміком.

§ VIII. Президент польської республики скликує, відкликає і розвязує сойміки; сойміки буде скликаний найменче раз до року.

На випадок розвязання сойміку нові вибори повинні бути зарядженні не пізнійше, аніж в трьох місячному речинци від дня розвязання.

§ IX. Про важність виборів і вибору до сойміку рішає Найвисший суд.

§ X. Посли є неодотокрамі.

§ XI. Спосіб і порядок нарад сойміку та права його членів на час істнування сесії, очерпне ухвалений сойміком регулямінний закон.

§ XII. Члени польської національности творять на сойміку національну польську курію, а члени української національности творять національну українську курію, з яких кожда радить окремо під проводом вибраного предсідателя чи його заступника.

В спільних справах рішення устанеться дорогою волі обох курій. В справах, які обходять тільки національність, доволі ухвали тільки тої національної курії.

§ XIII. На цілі самоуправи воєвідства сойм польської республики буде приказувати рівну квоту, відповідаючу видаткови, якийби ті самі ціли поносить держава в инших воєвідствах, а то після відношення числа населення воєвідства до числа населення решти воєвідства.

З тієї квоти будуть покривані перш за все спільні видатки воєвідства а решта розвязує до розпорядимости національних курій сеймик до недовгір буде курями доповнений. Підставою розподілу, згідно доповнення будуть висилане відношення польського населення до українського на просторі воєвідства.

Видатки на цілі самоуправи одної національности покриває кожда національна курія сама, накладаючи на населення своєї національности додаткові державних податків, або посередні податки. О скільки оні курії зазмужать на ці цілі наложити посередній податок, то мусять порозумітися з згідно наложити податок чи оплату на усіх мешканців, а їх результатом подадуть до відома чисельного відношення обох національностей. Податкові закони воєвідства не можуть нарушувати податкової системи держави.

§ XIV. Воєвода репрезентує на сойміку польську реґубліку і має право брати участь в його нарадах особисто або посередством виделеґованого урядника.

§ XV. Для приготування і виконання рішень сойміку, та для виконування адміністрації в области воєвідської самоуправи будуть покликані комісії — віроісповідання і публичної опіки та економічна. Кожда з них буде складатися з двох секцій, польської і української, які нараджуються і рішають під предсідательством воєводи або його заступника. В справах загальної натури, обі секції будуть радити і рішати разом в справах, які доторкають тільки одної національности окремо.

§ XVI. Воєвода має право завісити кожде рішення сойміку, яке не підлягає санкції польської республики, та кожде рішення комісії, яке на його думку шкодить ладови, однак він має предложити справу до рішення адміністративного трибуналу польської республики.

§ XVII. Кожда секція комісії числитиме шістьох членів, з яких половину вибирає національна курія на час тревання своїх мандатів, а другу половину вносує воєвода, а саме Поляків до польської, Українців до української секції.

§ XVIII. До кождої секції буде приділене бюро, зложене з урядників її національности, мановаших воєводою і йому підчинених.

§ XIX. Для улегчення закладання виборчих list до сойміку та для улегчення спису оподаткованих на видок накладання податків окремих на українське населення, буде заложений в кождому з трьох воєвідств національний катастер, до якого мають бути вписані також правні особи після національності їхнього заряду.

§ XX. Мешканці воєвідства, які мають виборче право до сойміку, з не приказані до польської, ані до української національности, мусять голосувати після власного вибору, або у польському виборчому окрузі, або у українському, і в тій цілі мусять зголоситися при укладанню list управнених до виборів.

Коли такий виборець осягне посольський мандат, має зістати в тій національній курії сойміку, до якої виборчої list приличиться.

§ XXI. На просторі згаданих воєвідств дві держави, дві друге самоуправне тіло не може вести дві підпрати коньюнацій.

§ XXII. Державні власти і суди поуступуються й свойому внутшньому управлінню польською мовою, будуть зноситься в повищих трьох воєвідствах зі сторонами в їх рідній мові, так в письменній кореспонденції, як і при ведениню відзнаїть до протоколів та веденню розправ.

Державні закони, воєвідскі і всякі инші урядові оголошення будуть появлятися в польській і українській мові.

Самоуправні власти, кожда з окрема, очерпкують свою внутрішню і зовнішну урядову мову, одначе вони обовязані приймати письма і відповідати на них в другій мові.

§ XXIII. Справа викладової мови та науки других мов в школах очерпує кожда національна курія для шкіл своєї національности.

§ XXIV. При обсаді державних урядів і посад на просторі згаданих воєвідств буде звернена спеціальна увага на те, щоби національний склад урядничих літ відповідав потребам обох національностей.

§ XXV. При обсаджуваню посад в міністерях і центральних властях буде заведена українській національности національна скількість посад, відповідаючі її потребам.

Особливо в міністерстві віроісповідань і просвіти будуть утворені окремі департаменти для справ греко-католицької церкви і для справ українського шкільництва, обсаджені урядниками української народности.

§ XXVI. За вчинки політичної натури поповнені від дня 28. липня 1914 до дня ухвалюваного закону жадеть мешканців згаданих воєвідств не буде потягнений до відповідальности.

§ XXVII. Заложення, орґанізація і буджет українського університету та шкіл з ним зрівнаних на просторі згаданих трьох воєвідств буде річю уряду і сойму польської республики.

ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ З

MAGNOLIA i STAR MILK

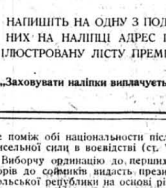

ЗАДЛЯ ЦІННИХ ДАРУНКІВ

ДЕРЖІТЬ КІЛЬКА БЛЯШАНОК У СВОЇЙ СПІЖАРНІ

НАПИШТЕ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЯ.

„Заховувати налїпки виплачується"

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАСАЖК, Н. ДЖ. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 97 У. Н. Союза повідомляє членів і кладчиків, що спеціальний мітинґ відбудеться в неділю, дня 1-го жовтня о годині 6. вечер в шкільній залі на Президент стр. Кождий член і кладчик повинен явитися на одинокий час, бо є дуже важна справа, а іменно вибір делеґата на Укр. Зїзд, котрий відбудеться сего місяця у Філядельфії. Невиявившійся член заплатить кару, 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Прийхан, предс.

ОДНАКОВА ЦІНА КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ ТАК З НОВОГО ЙОРКУ ЯК І З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

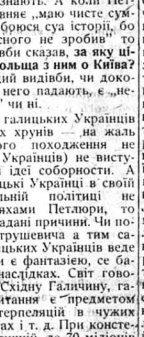

Тікет колійовий з Філядельфії до Ню Йорку платить компанія.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
ПАШПОРТИ
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

РОДИМЦІ! Заки вінесеєтесь аферам, пишіть в справах Українцями тільки длятого, що мабуть розпилися Українці, або до таких, що забогато обіцюють, удайтесь устно або писемно до Українців, які мають ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власнім бувинку і полагоджує висші згадані справи найтаньше, найскорше і під повною ґарантією.

T. J. HRYCEY & CO.,

329 S. 4th ST., PHILADELPHIA, PA.

НА ПОЛІТИЧНІ ТЕМИ.

СЛІДАМИМ ІСТОРІЇ „СИМВОЛ ВІРИ" С. ПЕТЛЮРИ.

Кождий стан суспільности є вислідом двох чинників, з одної сторони складаєся на се те, що є в тім напрямі рабомі, а з другої сторони ділання усіх инших осіб в світі, ділання від мене независимі. Очевидна річ що один ряд є зникаючо малий в порівнанню з другим і тому (результат) вислід є часто зовсім инший як я його очікував. Не инакше ведеся і політикови. Сей мусить мати „щасте", тобто ділання инших осіб чи народів мусять випасти, так як він очікував; а часто і „сліпий случай" грає велику ролю (прим. смерть якогось політичного провідника в иншій державі і через те можлива там зміна в політиці). Не диво, що похибки в політиці є річ звичайна, і мабуть в більшій мірі як бантротство чи стратти в бизнесі. Проте нераз думали і думають многі, що, політик повинен явитися з історії. Прецінь під сонцем нічо нема нового; усьо було; були народи, що боролися о свободу, о могучність і т. д. Належалоби про те вчитися з історії, оминати похибки а наслідувати се, що показалося добрим. **Та погляд сей є цілком хибний. І се ми викажемо.**

Навіть виднійші одиниці у беруть науку з історії. Так мовляв було. Так робив Хмельницький так і ми маємо поступати. Що сі слова мало значать то вистарчить пригадати, що часи Хмельницького а теперішність це така ріжниця, що всякі порівнання є мусять бути виверненем дійсности. Було є сліпцем а се, що Хмельницький **боровся і ми боремося,** та обставини серед яких велася борба в ведеся тепер є так ріжні, що примінювати тактику Хмельницького, се хиба вірити, що ми жиємо в часах Хмельничини. Се, що було добрим за часів Хмельницького се нині може бути і цілком злим або неможливим. Ніхто чейже не вірить, що ми побідивши Ляхів просили би їх о мир, як се було за Хмельницького. Инші часи, инша техніка, инший спосіб борби і инша тактика. Тож коли инші причини є, то мусять бути і инші наслідки. Слово „борба" в часах Хмельницького мала і инший зміст як нині. Та якраз та обставина, що і тоді і тепер того самого слова уживаєся, веде до припущення, що ми в нашій боротьбі повинні тім слідами Хмельницького чи „слідами історії".

Тож коли читаємо в „Свободі" з 17. червня с. р., де Петлюра каже в своїм „Символі віри": „Волю йти шляхами Богдана Хмельницького та Петра Дорошенка, а не а не штовхати націю, розбивати собі лоба об незідіснимі сьогодня мрії та ідоїзії", то очевидна річ, що ясно маємо розуміти заглядно, тобто що і він боровся, бо і гетьман боролися, то се зовсім нічо не говорить про доброту його тактики, якої засад — як бачимо — годі черпати з історії.

Спинившися на „Символі віри" ми мусимо сконстатувати, що розуміння нації у Петлюри є хибне; нація а ґеоґрафічна територія се у Петлюри тесаме; нація се щось мертвого, як мертва є територія. Петлюра каже: „Для мене було і є аксіомою в основу будівництва української державности треба покласти інтереси **цілого,** інтереси метрополії, а не інтереси території чи окремої области її. **Київ,** а не Львів чи Ужгород чи Катеринодар є столицею нашого народу". **На жаль не є!** Київ був колись нашою столицею, та з утратою державности а радше пізнійше зі знищенням і скованням українського міщанства він фактично перестав бути нашою столицею. Коли би Київ був осередком національної свідомости чи культури, то мимо сього, що не маємо держави, ми уважали би Київ за нашу столицю (духову, а не територіальну), та тоді Київ мабуть не бувби попав в руки Москви, а би би скорше остоявся проти московської навали. Та що Київ таким осередком не є, то не лише, що Кинне не рушили пальцем в своїй обороні, але Київа боронили мабуть найбільше сини области, якої міністер Петлюри зрікся на користь Ляхів.

„Не Львів, чи Ужгород, чи Катеринодар", — таке зіставлення є лише заперечнем дійсности і мішанном гороху з капустою. Порівнувати Східну Галичину, де народня свідомість безперечно стоїть на найвисшім степени ніж у всіх инших укр. областях, з порівнувати її з Прикарпатською Україною, де народне життя зачинає щойно пробуджуватися, се хиба вже зовсім хибне. В борбі о самостійність не можна легковажити жадної частини, бо нині не знати, чи завтра котра не придасться (пр. укр. галицька еміґрація в Америці і її почин тепер!) Не після ґеоґрафічного положення, не після цеї, чи дана область лежить близше чи дальше від Київа) з московсько-жидівською більшостю) належить оцінювати вартість українських областий, а після сего, яку реальну силу представляє дана область в борбі за державність. А очевидна річ, що під цим зглядом стоїть Галичина на першім місци і в обороні „метрополії" поставили більшу армію, як „Велика Україна". Тож зіставляти ту провінцію на поталу ворогови і чекати може, аж будуче покоління визводить, се хибне і непевне є чи до сего часу не знищить Татарва овочів одвгої праці Франка, Паньківа і других світлих синів України. Виходячи з реальних можливостей треба числитися з тим фактом, що **сто-тисячна армія тої области боронила „метрополію", а не на відворот!** Чи проте галицькі Українці „реальні люди" чи „фонтасти"? Дитина боронила маму, бо ця була заслба. За се однак представителі тої мами уважали в даній хвилі за загідне з народною етикою копнути ту дитину. Чи не етика це тої голодної матери, що ріже дитину, щоби її мясом ратуватися перед голодом? **Дитина вмерла, та з мама пішла за нею!**

„Волю мати барабольо в руці а не сходу у групу в небі"! На жаль! осягнулося те останнє, а та „барабольо" наробила і шкоди Галичині, бо коли представитель Київа іде до ворога, то очевидна річ, що знайшлися і прихильники тої орієнтації; в Галичині вже маємо таких „барабольників" що ідять польські грушки а вірять, що се барабольа. І отсе є, що кождий галицький Українець налятує!

„Волю йти шляхами Богдана Хмельницького та Петра Дорошенка" — каже Петлюра між иншим. Ми сказали вже, що йти шляхами других в дійсности неможливо. Всякі приміри з історії до „наслідування" вимагають стільки хисту і політичного комбінования, що про наслідування не може бути бесіди. А коли хтось конче хоче наслідувати і пр. іти і оборонити Київ, хотяй се з стратеґічних зглядів було цілком хибним, то не диво, що таке наслідуванне історії є шкідливе і скінчилося неудачою. (Некорисність положення Київа від сторони Росії виказав недавно в „Свободі" проф. Рудницький!)

Чому Франція чи Італія чи Румунія має бути нам зразком в нашій „територіяльній політиці", сего Петлюра на жаль не сказав, бо се, що ті держави в один день не стали тим, чим вони суть, се лише тимбільше доказує, що Петлюра наслідує сліпо історію. Усі ті держави певно не здучили територій в один день, та чи брати се за приклад нам нині се нічим не доказане. Ми бачимо в історії також, що держави і без великої борби не лише повставають наново і лучать усі свої области, але і загортають при тім спорі области чужих народів. І з більшою рацією можна би поставити Чехію і Польщу за приміри; Франція, Італія і т. д. мали вже свою державність, коли злучали области, які для них під зглядом національно-культурним мали зовсім підрядне значіння тобто **не** таке як Галичина для цілої України. Натомість ані Чехи ані Поляки держави недавно не мали і мають її так як за „одни день"? Та хотяй сі приміри більше надавалиби до „наслідування" то ніхто з політиків сего наслідувати **не буде.** Инші обставини там, инші у нас; инші сили там, инші у нас. Проте покликуваннеся на приміри з історії є все хибне. Румунія пр. „набрала" добре в світовій війні а прецінь дістала Семигород, Буковину і Бесарабію. Колиби ми з того факту хотіли брати приміри, то повинні ми добре „набрати" і злучити усі наші области. Польща без борби прийшла на світ з усіми територіями. Ми хоть як боролися то нічо не вдержали, бо инше було-там а инше у нас. Польща не мала ворогів, які заперечувалиби її державність і мала опікунів; ми не мали опікунів а зі всіх боків ворогів, які лізли на нашу землю. Тож надежалоби не шукати красше за жадними примірами а бути самому собі приміром, не наслідувати історію, **а робити її!**

Ніхто не зробить Петлюрі докору за се, що не може він виказатися успіхами, що „щастє" йому не дописувало, що перечислився в обрахованню сил, думаючи, що той сам нарід, що прогнав Скоропадського, прожене і всіх инших йому не любих опікунів. Певно, що коли би були на місци Петлюрі инші провідники, то інакше булоби. Та як? — можемо припускати, або гірше або кріпше. Та се не змінити минувшини, приректи всякі „якби" нині зайшли. Діло народу буде ставити собі в будучнім чи тих самих провідників, чи инших. Та це не повинно бути лише справою „Придніпрянців", тут усі Українці повинні забрати голос і провідник повинен бути висловом волі це партії, не території, а **цілого** українського народу. Та такий провідник не сміяби ані тім за своїми примірами з історії ані відпекатися кількох мілїонів братів, але розвинути з них, що казаби нарід устами своїх вибранців (чи в потребі сідомійших одиниць). А чи нарід сказаби заявити безінтересовність в справі Східної Галичини або іти „в комірне" на ласку Ляхів, в це хиба не треба сумніватися. І якраз отця „безінтересовність" є причиною „роздвоєння державної опінії". Це є причиною, що галицькі Українці стратили всяке довіря до Петлюри і за представителя волі ані українського народу ані „Придніпрянців" його не признають. А коли Петлюра запевняє „маю чисте сумлінне і не боюся суд історії, бо нічо нечесного не зробив" то нехай і бубби сказав, **за яку ціну дїла Польща з ним о Київа?** Тоді кождий видіби, чи дорого, які на него падають, є „незаслужені" чи ні.

Ніхто з галицьких Українців (галицьких хрунів — на жаль українського походження не число до Українців) не виступав проти цеї соборности. А коли галицькі Українці в своїй територіяльній політиці не ідуть шляхами Петлюри, то цьому є згадані причини. Чи політика Петрушевича а тим самим і галицьких Українців веде до цілі чи є фантазиєю, се бачимо по наслідках. Світ говорить про Східну Галичину, галицьке питання є предметом нарад, інтерпеляцій в чужих парляментах і т. д. При констеляції політичній, де 70 мілїонів Німців мовчить і слухає, се богато для нас значить. Ми знаємо гаразд, що чекає нас еще може довга борба, та ми побідимо, бо не фантостно ми. Де є реальна сила а де фантазія, се Петлюра добре знає. Чи фантазія 100.000 армія, яку поставила Галичина в своїй обороні а відтак в обороні „метрополії"? Чи фантазія $100.000 позичка, яку зложила галицько-українська еміґрація в Америці? А коли ми не фантасти а реальна сила, то маємо причину думати, що добемося до берега, що є етапом до соборности, та що годі нам чекати аж маси Великої України стануть вацією, проженуть опікунів і визволять Галичину за сей час скольонізовану і винищену. „Нам сонце зійде — роса очи виєсть". Ми не можемо чекати аж „будуче покоління" висвободить нас, а не можемо тому, бо нас ріжуть і нищать і коли нині не будемо боротися, то завтра нас може не стати в живих. Ми не дивимося, де лежить столиця, бо се нині рік підрідзна; ми гадаємо, що найкорше можна дійти до освободження і **зєдинення усіх українських земель.** Ми не кажемо „Київ а не Львів, чи Ужгород" і т. д.; ми кажемо: **і Київ і Львів і Ужгород"** і т. д. і як люди реальні чиємося при тім з цим, що представляє в борбі реальну силу, на котору можна вичислити, які одиниці не ідуть після забагнок „слави добувати", але які ідуть сповнити свій народний обовязок, як свідомі Українці.

Дорога наша, по якій ідемо під проводом нашого правительства, є одинока по якій можемо і мусимо іти і з неї не сміємо відійти. Та дорога ця зовсім не стоїть на перешкоді соборности і лише люди з куричою сліпотою можуть сего не видіти. І тому в справах всеукраїнських ми не вагаємося поперти кожду акцию, що веде до здійснення цеї **цілі.** Тілько тоді то ніхто не може від нас вимагати довіря до тих людий, що країні не відказуються поперами торгували — Галицькі Українці „Придніпрянців", бо ми не робимо ріжниць територіяльного походження, **ми усі Українці,** та ми можемо і будемо поперати лише таких провідників (без згляду чи з Київа чи зі Львова чи Ужгороду і т. д.), які мають довіря народу. Чи Петлюра його має, се як повнене найліпше знати. Ми все поперали народних провідників; треба лише, щоби сі провідники покладались дійсно на вільні сили", не шукали опікунів, не брали ріжних примірів, а були самі собі приміром, щоби не йшли чужими шляхами, а своїми власними; **на це вони провідники!** А коли у них покажеся брак хисту, то нічо легшого, як назначити инших, яким „щастє" ліпше спріяло би.

„Незаслужені докори" не полягають на цім, що Петлюра не був ґенієм, а звичайним пересічним політиком без успіхів; ці докори є лише ствердженнем цьої простої засади, що **жден Українець в семіє продавати свого брата.** Петлюра гаразд знає, що галицькі Українці закинули йому, та про се він повчить. А думаю, що ми як Українці маємо право жадати звіту з його діяльности, що маємо право знати, за яку ціну поперла **Галиччину Петлюр. Чейже з любови до України ні, бо якраз історія, на яку покликується часто Петлюра, каже нам, що Польща була завсїгди нашим ворогом. А коли Петлюра думає, що можна їти з Польщею не вважаючу на алічину, бо що висвободзять „наші діти", то се не похибка в політиці а злочин, бо очевидна продаж Галичини, тої самої Галичини, яка кісткамисвоїх синів стелила від Сяну, Прута по Кавказ. І проте як довго етика Каїна є для Петлюри зразком до наслідування так довго галицькі Українці про него і чути не хочуть. Ще наша відповідь на його „Символ віри".**

Ю. Гниличанський.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає

Се вже неоспорний факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на підприємнене своєї літератури, не жаліли часу на читання книжок, не дивились обовяно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів.

Нам треба пам'ятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворене дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі краще стане: если народи будуть менше більше одинаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свободи" (Українського Народного Союза) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основання. Нехайже і на дальше Українці потримають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Канаді.

НАЙНОВІШІ КНИЖКИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ:

Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями	20
Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями	20
Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою руско-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі	3.00
Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те	45
Відродженне, роман в 3-ох частях, гр. Льва Н. Толстоя (переклав В. Сімович)	2.25
Граматика української мови для самовчавчання та в допомогу шкільній науці. Друге виданне з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі	3.75
Голем, оповіданне, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі	150
Залісє, повість Осипа Маковея, друге справлене виданне, брош. 1.00, опр.	1.25
Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брош. 1.25, опр.	1.50
Земля, повість Ольги Кобилянської, брош. 1.75, опр.	2.00
З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволи) є 14 ілюстрацій. Брош. 2.75, в полот. оправі	3.40
З Дніпра на Дунай, оповідання для нацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те	40
З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся	60
Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з анґлійського М. Павлик)	1.50
Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський	65
Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терелецький, з ілюстраціями	1.75
Казки братів Грімів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті	20
Казки братів Грімм в чотирох томах з 180 малюнками, томах з 180 малюнками, том I	60
Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок)	60
Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, брош. 1.25, опр.	150
Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі	1.00
Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, брош. 1.50, в полот. оправі	2.25
Козацька пімста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайковського, друге видання	40
Коротка історія Козаччини, нап. проф. Володимир Антонович, із переднім словом про житте та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге виданне	65
Коротка історія України (з богатьома малюнками і мапами) Івана Крипякевича, опр.	50
Лис Микита. З німецького перекл. Ів. Франко	50
Літературні характеристики українських письменників, І. Іван Франко (поезія), нап. Антін Крушельницький, опр.	1.25

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий мані-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на редиґстер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на редиґстер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

Кождий, хто замовить найменше на 5 дол., дістане з поданих цін четвертину (25%) опусту.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЩИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мані-ордер на імя, яке подано у вищийй адресі:

„SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ РОДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА. — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ПИНИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРАНД СТРІТ, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО! ЧИТАЙТЕ УВАЖНО!

ЧИ ВИ ХОЧЕТЕ МАТИ ТАКУ ОБСЛУГУ?

Се один з многих листів, які отримує наш банк:

До Хвального Босяка Банку:—

Маю честь повідомити Вас, що гроші я сумі 480 долярів я отримав назаряд, за що сердечно Вам дякую. Я ніколи не сподівався ще Вам дасьте так ректельну і скору обслугу. Другі прямо кехотать мені вірити, котрі позіставали свої гроші в инших аґенціях а тепер мають досить клопоту, а я отримую свої без ніякого труду.

Остаю з глубоким поважанєм, ГРІЦЬ ПИЧУТА.

МИ перешлем Ваші гроші до старого краю в марках, а також в долярах.

МИ сподаємо Вам шифкарту на найлішну корабельну лінію, і спровадимо Ваших кревних зі старого краю.

МИ полагодимо Вам всякі старокраєві справи.

МИ приймем Ваші ощадности на депозит і дамо 3 процент.

Пишіть або зголошуйтеся до:

BOSAK STATE BANK
Scranton, Pa.

В НЮ ЙОРКУ БУДЕ РОСИЙСЬКА ДРАМА, ОПЕРА І ВОДВИЛ.

По большевицькому перевороті в Росії завмерло цілком економіче і культурне життє.

Наслідком того всякі писменники, учени, артисти стали виїздити заграницю, щоби працювати по змозі серед чужих.

От і з Москви виїздить славний російський драматичний театр Станіславського до Европи, а відтак до Ню Йорку.

Тому кілька днів приїхала до Ню Йорку також російська оперова трупа Марії Кузнецової, яка буде виступати в „Бут Тіятер", де буде давати опери, балет, комедії і пантомічну. Сю трупу зібрала Кузнецова в Парижі з російських артистів, що повтікали з Росії, і з ними (усіх 27 осіб) приїхала сюди. Справоздавець нюйоркського дневника „Ворлд" питався її, чи не хоче вертатись до Росії. На се вона відповіла: „Їдьте перше Ви, я я поїду зараз за Вами".

Російський водвил (театр ріжнородности) вже є в Ню Йорку другий рік. Його провідник Балієв зібрав своїх артистів, що повтікали з Москви, по Европі таксамо як Кузнецова. Спершу виступав він в Европі, а тепер робить великі кучки ці в Ню Йорку.

Большевики хотіли-б насилу задержати всіх артистів в Москві, але штука не цвіте на цвинтарі. Штука не може жити в Москві під большевицькою комісарією і втікає на світ. на сонце, де є життє.

МОРГЕНОВИ БРАКУЄ ГРОШИЙ.

Американський мульті-міліонер, Дж. П. Морген, на дорозі до Італії, був здержаний на границі Італії, де митові урядники жадали від него оплати ціла. Морген не мав дрібного гроша зі собою. Не хотілось йому вертатись до Інсбрука, де він мав кредити в банках, отже він виписав чек на жадану суму. Італіяньскі урядники подивились на його підпис і сказали йому, що чек не добрий. Морген, котрий має житте своє заасекуроване на 5 міліонів долярів, і котрий раз підписав чек на 75 міліонів долярів, немало здивувався. Але це було що робити, лише вертатись до Унсбрука по гроші, бо інакше не міг перейти італійської границі.

НОВА ОФЕРТА!

ХТО ПРИНЦЕ ЗАМОВЛЕННЄ НА $3.00 ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ", той дістане Календар Укр. Народного Союза цілком даром.

Пишіть на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street Jersey City, N. J.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ З ЧЕСТЕР І ОКОЛИЦІ!

Дня 1. жовтня, с. є. в слідуючу неділю о годині 4. пополудни відбудеться

ВІЧЕ

в справі негайної помочи для Галичини в залі парохіяльній на W. 3rd St. На нічу буде промовляти Др. Мишуга. Проситься о численну участь.

КОМІТЕТ.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ З ВІЛЯМІНГТОН, ДЕЛЕВАР!

Дня 1. жовтня, с. є. в слідуючу неділю о годині 1. пополудни відбудеться

ВІЧЕ

в справі негайної помочи для Галичини в залі парохіяльній на Front St. На нічу буде промовляти Др. Мишуга. Проситься о численну участь.

КОМІТЕТ.

YONKERS, N. Y.

Укр. Спів. Товариство ім. Лисенка в Йонкерс, Н. Й.

відограє театральне представленне

ІЦКО СВАТ

комедія в одній дії а двох відслонах

В НЕДЛЮ, ДНЯ 1. ЖОВТНЯ 1922.

в Project Hall, 49 Buena Vista Ave.

Початок о годині 5-ій пополудни.

Режисер М. Матюк.

По представленню баль до півночи.

Проситься всіх Українців і Українок місцевих і позаміщених о численну участь. 24.26

КОМІТЕТ.

ВИШЛА З ДРУКУ

„ВЕРХОВИНА"

сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна.

Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НА І З УКРАЇНИ

WHITE STAR

З Ню Йорку до Чербо і Саутемптон

Безпосередньо Чер до і з Москви через Ріґу. Наш обсяг Москви зміняється часомірно.

Homeric . . . Sept. 30, Oct. 21, Nov. 11
Majestic . . . Oct. 7, Oct. 28, Nov. 25
(найбільший в світі корабель)
Olympic . . . Oct. 14, Nov. 4, Dec. 2

RED STAR LINE

З Ню Йорку до Ґамбурґа і Данціґа

Samland . . . . . Oct. 24
(лише 3-та кляса)

AMERICAN LINE

З Ню Йорку до Чербо і Ґамбурґа.

Сполучення з Ґамбурґу до Данціґу. Ніякого віза на пашпортах невимагається.

Mongolia . . . . Oct. 5, Nov. 9, Dec. 11
Mionekahda (3 cl.) Oct. 12, Nov. 16
Manchuria . . . Oct. 26, Nov. 30, Jan. 4

Спровадіть Ваших з Европи на наших щвидших кораблях. Наші европейські аґенти заопікуються всім. Знаменитий харч і каюти. Приступні ціни шифкарт з краю. Голоситься до:

PASSENGER DEPARTMENT
No. 1 Broadway, New York
або до місцевих аґентів

ГАМБУРҐ

Проста дорога через подвійнуючі нові „О" кораблі. Їзда сполучена до всіх частий Европи.

OKOREA . . . . . Sept. 30, Nov. 4
ORBITA . . . Oct. 14, Nov. 29, Jan. 10
ORDUNA . . Oct. 21, Dec. 20, Jan. 31

Вирост до Чербо, Саутемптон і Ґамбурґ.

Всі кабіни заменені. Ніякої екстра оплати.

ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
SANDERSON & SON, Inc., Agents
26 Broadway, New York
117 W. Washington St., Chicago
або нотрий небудь місцевий аґент.

БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

9 BROADWAY, NEW YORK, N.Y.

ДО ГАМБУРҐА

ДАНЦІҐА І ЛІБАВИ

КАБІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ

3 2, 4, 6 і 8 ЛІЖКАМИ.

Третою клясою з Ню Йорку, Бостону або Філядельфії вправ до Гамбурґа $103.50; до Данціґу $106.50; до Лібави $107.00 і $5 поголовне. — Ми запалтимо за тікет з Бостону або Філядельфії до Ню Йорку.

S. S. ESTONIA . . . . . OCT. 4
S. S. LITUANIA . . . . . OCT. 18

Голоситься до місцевих аґентів.

„ЗДАВ ЕКЗАМІН".

На леґіонових вечерницях у Кракові виголосив Пілсудський довгу бесіду, в котрій представив історію своєї боротьби за Польщу. Бесіда зазмітна своєю зарозумілостю. Зміст її такий: „Ніхто з Поляків не хотів боротися за Польщу, ніхто з чужих не хотів її відбудови, але я, Пілсудскі, доконав сього, хоч сам не вірив, що воно вдасться, бо не було причин вірити в те. Значить — я здав іспит життя". Нема тільки згадки в тій похвалі себе самого про те, як Пілсудський рішився поневоловати чужі народи, хоч ціле житте деклямував про „вольносьць". Во істину — сей його промови навіть офіціяльні палоизи мабуть на довго не впакують у шкільні підручники, бо вона виражаюча для своїх і чужих.

ВИНАХІДНИКИ

В патентових справах удаляється за скорих і справедливих патентових адвокатів на адресі:

A. M. WILSON, INC.,
Patents,
310 Victor Bldg.,
WASHINGTON, D. C.

Висилемо прегарно ілюстровану книжку „Підручник для Винахідників" даром на жадане. Пишіть по нас здесь!

ФАРМИ!

ФАРМА, 60 АКРІВ, з чого 17 акрів ліса і пасовиско, земля чорна, широко ріжна і рівна, будинки добрі, дім на 9 помешканць, помежи українським народом, 6 коров, 2 коні, свині, кури, великий збір з поля і богато сіна, 3 милі від міста і колеї, всякиї маширерії і тульна до фарми, все за $3.200, видати $1.700. Голоситься до: **НАВЛО КУТИНСЬКИЙ, 263 Avenue B, bet. 15th & 16th St., New York City.** 20-21

ДОМИ ДО ПРОДАННЯ

з 3, 4 і 5 кімнат з лотами, $850, готівкою $200 і $15 місячно. Електрика, вода і газ. Нема податку, кожа Ню Йорку. Голоситься дистанцю до: **HOGANS, 1877—3rd Ave., New York City.** 22-26

НА ПРОДАЖ ФАРМА 23 акрів землі, коні, корови, кури, машинерія, дім, кухня і другі будинки; виноград, овочеві дерева, словом, дуже добра нагода і добра фарма. Голоситися до: **Peter Kudla, 78 Belmont Ave., Newark, N. J.** 20-28

ФАРМА ПЕРШОЇ КЛЯСИ.

100 акрів чорної, рівної і без каміння землі, з чого 30 акрів грубого ліса, при стейшоні дорог, під міхо від міста, фабрик і колеї, 11 коров, ялівка, 3 добрі коні, 400 курий і гуси; прихід за молоко $800, рівно, 45 тон сіна, богато картофлі, корми, овес і горох, слоя, сіна, будинки добрі і великі, дім на 12 помешкань, машинерія, тульна і фарма, все за $5000, згори $1.800. Голоситися до: **PAUL KUTYNSKI, 263 Avenue B, bet. 15 & 16 St., 3th floor, New York, N. Y.** 24-28

Мучини хороніть себе перед всіми застарілими хоробами — уживайте завсіди

SANYKIT

(Sanitary Kit)
Французький охоронч
Рурка 35 ц. Кіт (4's) $1
У всіх аптиках або **Sanyt-Kit Co., 92 Beekman St., New York.**

КАТАР МІХУРА

УВАГА! УВАГА!

Хто хоче довідатися щось цікавого або бути щасливим на ціле житя — нехай пише по дуже цікавий ілюстрований катальоґ магічний і поясненний. Інтересовані будуть задоволені. Пишіть сейчас днесь залучаючи 4-цит марку до:

MRS. L. PIASECKA.
225 E. 14th Street. New York City

NORTH GERMAN LLOYD

Дво-трубові кораблі

ДО СХІД. ГАЛИЧИНИ

в кабінах або 3, каюсою
NEW YORK — BREMEN
Кораблі виходять кождої другої середи.

Богато уліщеної третої кляси приспособлення для вигодо.

Знаменита кухня, вигідні замкнені кабіни для 2, 4 або 6 осіб.

По дальші інформації удавайтеся до будь котрого місцевого аґента або до

NORTH GERMAN LLOYD
54-16 Pearl St., New York

НА БОЛІ І ДОЛЯГАННЯ

PAIN-EXPELLER

Торговельна марка Реґістр. Уряду Злучених Держав.

ПРИЯТЕЛЬ В ПОТРЕБІ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄТЬСЯ хлопця до науки фармерської роботи; з віці від 17 до 20 літ, котрий вміє читати і писати по анґлійськи. Голоситись до: **A. Charsky, 1402 Lexington Avenue, bet. 92. and 93 St., New York City.** Tel. Lenox 0441 20-25

НА ПРОДАЖ крамерия і деліказтесен стор. „Ліс" на 3 літ. Стор корнерований. Спродам дешево тому, що я єсьм в другім бізнесі. Голоситись до: (G), **"Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 21-24

Хтоби хотів купити добрий бізнес, **ГРОСЕРНЮ І БУЧЕРНЮ**, з причини, що переношуся до другого міста, продаймо добрим людям купити сей інтерес. Хто купить, непожалує. **М. Хомак і В. Мушка, 466 River St., Woonsocket, R. I.** 20-24

НА ПРОДАЖ українсько-руска реставрація. Інтерес виробленний, торгує тижнево $400. Продається по причині непорозуміння між спільниками. „Ліс" на 3 роки, рент дешевий. Голоситися під ч. **105 St. Marks Place, New York City.** 22-27

ДО ЗАРЯДУ ДОМУ у священика, потреба старшої інтелігентної женщини. Зголосити письменно на адресу: **"Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 22-24

ПРИЙЛЯТЬ нам 10 добрих адрес Ваших знакомих, а за се одержите 5 гарних образів. Канадійські адреси рівнож приймаємо. Адресуйте: **Business Projection Co., 157 E. 4th Street, New York City.** 21

ДЯКОЧИТЕЛЬ з бритфон-тенор голосом, тихої вдачі, поїдуже здатни при гр. кат. церкві. Обіцяють добру щодо дяківства і може давати представленнє; школу дітей провадить взірцево. Вдовольнить кожду укр. гр. кат. парохію; у релігійні чи політичні справи не мішається. Ласкаві зголошення в адресу: **Дякочитель Т. Мк., с/о "Svoboda", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.** 24-25

ПОШУКУЄМО АҐЕНТІВ — мужчин і женщин — в кождім місті і в містах, де розпродавання Карпатського Зільного Чаю на Кров і Нерви. Даємо добрі услівя шторшкам та аґентам. Пишіть по інформації до: **CENTRAL DRUG CO., Dept. S, Binghamton, N. Y.**

ДАРОМ ТЕРПЛЯЧИМ НА ПРОПУКЛИНУ

Plapao на пробу і книжку про пропуклину цілком безплатно.

СТУАРТА PLAPOAFAS є чимось иншим від паса. Є се медичний збірник, який приміщається сам, щоб сильно держати внутренности в вдоволенню. Нема пасків, ремуки або брячок. Тому незсувається, не тре тіла і не тнете кости звані „pubes". Тисячі осіб лічилося в залі чвіцвіцу, не опускаючи дешевої і успіх був навіть в найгірших випадках. Мягкий гей аксамит, легкий до уживання, не дорогий, нагороджений золотим медалем і першою нагородою. Процедура лікнія натуральна, послідовно, що стається непрібним. Уловлюємо то до говорю; пошлемо Вам пробну **Plapao**, цікавого ДАРОМ. Напишіть сюди зміцко і нарешті на купоні і вишлеть почтою днесь.

PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg. St. Louis, Mo.

Імя і позвиско . . . . . .

Адреса . . . . . .

Відворотна почта принесе Вам пробку PLAPAO безплатно.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРҐ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
между 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1382 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.

DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

Без ріжниці в котрій стороні Нікаґо або окольні місцевости, телефонуйте до МУЗИКИ і запишіть гроші.

2631 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4358 | West 6557

АННА ЯРОСЛАВНА — КОРОЛЕВА ФРАНЦІЇ

Французький король Генрик утративши в 1044. р свою жінку Матильду, дочку імператора Генрика II., яка не лишила йому жадних потомків, довго вагався з вибором другої жінки. Трудність знайти жінку непосвоєчену в заборонеснім ступні збільшалася для цього задля першого подружжя, яке посвоячувало його майже з усіми володарями Германії.

Даремно шукав Генрик протягом скількох літ способу поодити завади канонічних вимогів з бажанням укріпити молоду капетинську династій новим подружжям. І ось він почув похвали для красоти одної молодої князівни, якої батько панував на другому кінці Европи десь у сусідстві Византії. Віддаленим цього краю і його відокремленим, що чинили його чимось таємничим і майже невідомим для народів латинського Заходу, додавали королеві на його думку всякої певности, що донька цього пануючого не може мати з ним ніякого ступня спокревнення ні безпосереднього ні посередного.

Анна була зрештою з усякого погляду гідна стати подругою внука Гуґона Капета.

Вона була дочкою Ярослава Володимировича, великого князя України, якого Рамбо називає руським Карлом Великим, а якого побіда на королем польським Болеславом занесла його ім'я аж до границь західньої Европи. Її дід, Володимир Великий піднявся був на високий ступінь могутности і запровадивши 988. р. християнство в своїм народі, поставив той нарід у ряді цивілізованих націй. Її мати Інґеґерда була дочка Олярфа, короля Норвеґії, названого „Скоттонуг (королем Шотляндців). Її тітка по батькові, Доброгніва, а в хрещині Марія, вийшла 1043. р. замуж до Кракова за Казимира І. і вступила на престіл Польщі, пробувши якийсь час у Франції монахинею в Клюні.

Із братів Анни старший оженився з дочкою Гарольда, останнього короля Анґлії із саксонської раси, так відомого із сумного кінця, якому удяг під ударами Вільгельма. Завойовника. Третій брат оженився з графинею фон Штадт, сестрою Бурхарда пануючого епископа Тревірського. Нарешті четвертий брат мав стати затем Константинна XII. Мономаха, імператора Византії, Що до дочок Ярослава, то старша вийшла за Гарольда, короля Норвеґії, а молодша за Андрія, у горського корорла. Ці ріжнородні подружжя, що розгалужувалися від византійського двора аж до Анґлії, чинили молоду князівну Анну, середущу дочку Ярослава, гідною засісти на французькім престолі.

Зрештою не було причин сумніватися про могутність і багацтво Руси, а що найменше великого князівства київського, яке в пору, що про неї говоримо, було головою і серцем усеї Руси. Булоб великою помилкою думати тому, що досі не знаходимо у французьких літописях ніякої згадки про Русь, що цей край був тоді стороною на пів варварському, поділеною на незалежні племена ворожі одні проти одних, які вказує нам історія ще в VIII. віці. Навпаки, південна Русь зайняла визначне місце на Сході. В часі Ярослава князівство, якого столицею був Київ, було вже монархією суцільнійшою, просторійшою і може й могутнійшою від королівства Франції. Руські племена одержали від Греків початки цивілізації, їх полки нераз відносили славні побіди аж під брамами Константинополя і зботачувалися добичами із Византії, яка часто окуповала у них спокій. Коли не ходили в походи проти византійського імператора на власний рахунок, то винаймалися йому за добру плату для його воєнних походів, а нарешті в літах, коли не було нагоди воювати ані з імператором, ані проти нього, вели сковну торговлю із византійськими купцями.

Само місто Київ було збірщем купців голяндських, угорських, німецьких, скандинавських, що містилися в окремих дільницях міста. Грецькі художники оздоблали всякими пишнотами київські палати і отириста київських церков, а один сучасний історик. Адам Бременський, називає Київ соперником Константинополя і славою Руси.

Коли Франція з початку XI. віку мала ідеал дальший, огнища цивілізації численнійші і здавалося, що вона піде швидше дорогою матеріяльного і морального поступу, то все таки без уїми для себе вона могла взяти собі королеву із Руси, особливо, коли ця королева, як це без сумніву було з дочкою Ярослава, мала свому мужеві принести в посагу показну суму золотих дукатів, битих у Византії,

Повазяши постанову просити руки дочки Ярослава, король Генрик вислав у посольстві туди Готіє Савейра (Мудрого або Вченого) епископа з Мео, і Госселена де Шаліняка, яким у супроводі додав скількох инших магнатів. Вирушивши в початку 1048. р. посли прийшли до князівни в 1049. р., а весілля відбулося в Ремсі 14 мая того самого року в день Зелених Свят.

Анна Руснинка, роджена 1024. р., мала тоді 25 літ.

Кеде Сент-Емур.